

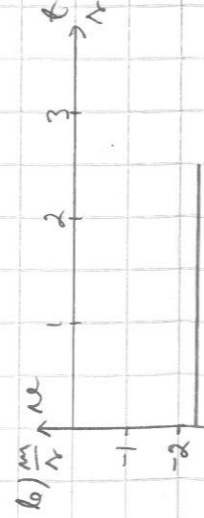
FY4 Voima ja liike

- 1.9 a) $v_b = \frac{\Delta x}{\Delta t} = \frac{3,75\text{ m} - 0,75\text{ m}}{10,0\text{ s} - 2,0\text{ s}} = \frac{3,00\text{ m}}{8,0\text{ s}} = 0,375 \frac{\text{m}}{\text{s}} \approx 0,38 \frac{\text{m}}{\text{s}}$
- b) Autoilla on sama nopeus kun niiden kuuvaajien tangentit ovat yhdensuuntaiset eli kuuvaajat nousevat yhtä jyrkästi. Tällöin $t = 5,8\text{ s}$

1.11 $v_1 = 150\text{ m/s}$; $v_2 = 300 \frac{\text{m}}{\text{s}}$; $v_3 = 390 \frac{\text{m}}{\text{s}}$
 hihoa menee:
 $t = t_1 + t_2 = \frac{h}{v_1} + \frac{h}{v_2} = \frac{150\text{ m}}{300 \frac{\text{m}}{\text{s}}} + \frac{150\text{ m}}{390 \frac{\text{m}}{\text{s}}} = 0,5\text{ s} + 0,44176\text{ s} = 0,94176\text{ s} \approx 0,94\text{ s}$

- 2.6 a) Auton nopeus on suurin, kun $x(t)$ -kuvaaja nousee jyrkimmin eli aikavälillä $10\text{ s} \dots 20\text{ s}$.
 b) Nopeus on pienin kun $x(t)$ -kuvaaja laskee jyrkimmin eli aikavälillä $30\text{ s} \dots 40\text{ s}$.
 c) Auto on liikkumatta: $0\text{ s} \dots 10\text{ s}$, $20\text{ s} \dots 30\text{ s}$, $40\text{ s} \dots 50\text{ s}$.
 d) Auton nopeus on negatiivinen kun $x(t)$ -kuvaaja laskee eli aikavälillä $30\text{ s} \dots 40\text{ s}$.

2.8 a) Kuuvaajane on suora ($y = kx + b$)
 $k = v = \frac{\Delta x}{\Delta t} = \frac{0\text{ m} - 6\text{ m}}{2,5\text{ s} - 0\text{ s}} = -2,4 \frac{\text{m}}{\text{s}}$
 $\Rightarrow x(t) = -2,4 \frac{\text{m}}{\text{s}} \cdot t + 6,0\text{ m}$

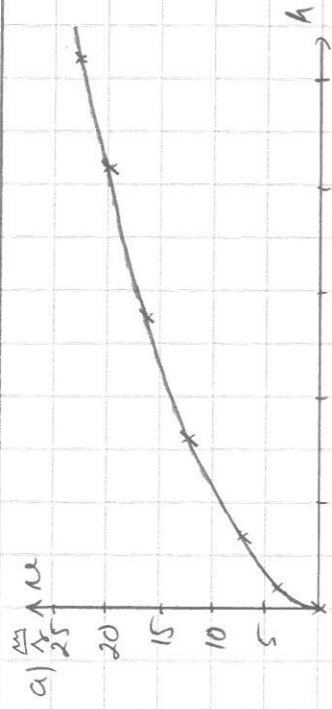
c) Kuljettu matka: $s = |\Delta x| = 10\text{ m} - 6,0\text{ m} = 6,0\text{ m}$
 $\Gamma_{TA1}: s = vt = 2,4 \frac{\text{m}}{\text{s}} \cdot 2,5\text{ s} = 6,0\text{ m}$

- 2.11 a) $v = \frac{\Delta x}{\Delta t} = \frac{6\text{ m} - 0\text{ m}}{5\text{ s} - 0\text{ s}} = 1,2 \frac{\text{m}}{\text{s}} = 1,2 \cdot 3,6 \frac{\text{km}}{\text{h}} = 4,32 \frac{\text{km}}{\text{h}} \approx 4,3 \frac{\text{km}}{\text{h}}$
 b) $v = vt = 1,2 \frac{\text{m}}{\text{s}} \cdot (4,5\text{ s} - 2,0\text{ s}) = 3,0\text{ m}$
 c) $v = vt = 1,2 \frac{\text{m}}{\text{s}} \cdot 6\text{ s} = 7,2\text{ m} \Rightarrow$ oikein jos auton nopeus jätetään samana

3.7 $v(t) = -0,02 t^2 + 2,57 t$, $0 \leq t \leq 50$
 a) $v(0) = 0 (\frac{\text{m}}{\text{s}})$; $v(40) = 70,8 (\frac{\text{m}}{\text{s}})$
 $a = \frac{\Delta v}{\Delta t} = \frac{70,8 \frac{\text{m}}{\text{s}} - 0 \frac{\text{m}}{\text{s}}}{40\text{ s} - 0\text{ s}} \approx 1,77\text{ m/s}^2 \approx 0,49\text{ m/s}^2$

- b) Helikopterin siirtopeus = $v(t)$ -kuvaajalle piirretty tangentin kulmakerto on eli $v(t)$:n muutosnopeus eli derivaatta ts. $a(t) = v'(t)$
 i) $t = 30\text{ s}: a = \frac{\Delta v}{\Delta t} = \frac{72,8 \frac{\text{m}}{\text{s}} - 3,6 \frac{\text{m}}{\text{s}}}{40\text{ s} - 0\text{ s}} = 1,77\text{ m/s}^2 \approx 0,380556 \frac{\text{m}}{\text{s}^2} \approx 0,38 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$
 ii) $t = 70\text{ s}: a = \frac{\Delta v}{\Delta t} = \frac{77,3 \frac{\text{m}}{\text{s}} - 3,6 \frac{\text{m}}{\text{s}}}{50\text{ s} - 60\text{ s}} = -0,6638 \frac{\text{m}}{\text{s}^2} \approx -0,66 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$
 $\Gamma_{TA1}: a = v'(t) = -0,04 t + 2,57 (\frac{\text{m}}{\text{s}^2})$
 i) $a(30\text{ s}) = 1,37 \frac{\text{m}}{\text{s}^2} = 1,37 \cdot \frac{1}{3,6} \frac{\text{m}}{\text{s}^2} = 0,380556 \frac{\text{m}}{\text{s}^2} \approx 0,38 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$
 ii) $a(70\text{ s}) = -0,23 \frac{\text{m}}{\text{s}^2} = -0,23 \cdot \frac{1}{3,6} \frac{\text{m}}{\text{s}^2} = -0,063889 \frac{\text{m}}{\text{s}^2} \approx -0,064 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$

- 3.9 a) $t = 0\text{ s} \dots 9\text{ s}: a = \frac{\Delta v}{\Delta t} = \frac{5,4 \frac{\text{m}}{\text{s}} - 0 \frac{\text{m}}{\text{s}}}{9\text{ s} - 0\text{ s}} = 0,60 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$
 $t = 23\text{ s} \dots 32\text{ s}: a = \frac{\Delta v}{\Delta t} = \frac{0 \frac{\text{m}}{\text{s}} - 5,4 \frac{\text{m}}{\text{s}}}{32\text{ s} - 23\text{ s}} = -0,60 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$
 b) Kuljettu matka = $v(t)$ -kuvaaja alle piirretty pinta-ala:
 $s = s_1 + s_2 = 3,0\text{ s} \cdot 5,4 \frac{\text{m}}{\text{s}} + \frac{1}{2} \cdot 9,0\text{ s} \cdot 5,4 \frac{\text{m}}{\text{s}} = 40,5\text{ m} \approx 41\text{ m}$

- b) $h = 76\text{ m}$; $v = 19 \frac{\text{m}}{\text{s}}$
 c) $h = 25\text{ m}$; $v = 10,5 \frac{\text{m}}{\text{s}}$
 $h = 48\text{ m}$; $v = 15 \frac{\text{m}}{\text{s}}$
 $a_k = \frac{\Delta v}{\Delta t} = \frac{15 \frac{\text{m}}{\text{s}} - 10,5 \frac{\text{m}}{\text{s}}}{6,0\text{ s} - 4,0\text{ s}} = 2,25 \frac{\text{m}}{\text{s}^2} \approx 2,3 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$

4.6 a) $a = \frac{\Delta v}{\Delta t} = \frac{0 \frac{\text{m}}{\text{s}} - \frac{130\text{ m}}{3,6\text{ s}}}{0,14\text{ s} - 0\text{ s}} \approx -257,937 \frac{\text{m}}{\text{s}^2} \approx -260 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$
 $\frac{|a|}{g} = \frac{257,937 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}}{9,81 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}} \approx 26,2932 = 26\text{-kertainen}$
 b) $v_0 = 55 \frac{\text{m}}{\text{s}}$; $t = 2,5\text{ s}$; $a = 1,7 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$; $v = ?$
 $a = \frac{\Delta v}{\Delta t} = \frac{v - v_0}{t} \Rightarrow v = v_0 + at = 55 \frac{\text{m}}{\text{s}} + 1,7 \frac{\text{m}}{\text{s}^2} \cdot 2,5\text{ s} = 59,25 \frac{\text{m}}{\text{s}} \approx 59 \frac{\text{m}}{\text{s}}$

4.7 $v_0 = 0$; $t = 10,0\text{ s}$; $a = 4,0 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$
 a) $v = v_0 + at = 0 \frac{\text{m}}{\text{s}} + 4,0 \frac{\text{m}}{\text{s}^2} \cdot 10,0\text{ s} = 40 \frac{\text{m}}{\text{s}}$
 b) $v_2 = \frac{v_0 + v}{2} = \frac{0 \frac{\text{m}}{\text{s}} + 40 \frac{\text{m}}{\text{s}}}{2} = 20 \frac{\text{m}}{\text{s}}$
 c) $s = v_2 t = 20 \frac{\text{m}}{\text{s}} \cdot 10,0\text{ s} = 200\text{ m}$

- a) $\vec{v} \rightarrow$
 $\vec{F}_5 \leftarrow$
 $\vec{F}_1 \leftarrow$
 $\vec{F}_2 \leftarrow$
 $\vec{F}_3 \uparrow$
 $\vec{F}_4 \downarrow$
 b) $\vec{a} \downarrow$
 $\vec{F}_1 \uparrow$
 $\vec{F}_2 \downarrow$
 $\vec{F}_3 \downarrow$
 $\vec{F}_4$: maahan jännitys
 $\vec{F}_2$: ilmansaaste
 $\vec{F}_3$: tuulivoima
 $\vec{F}_4$: paino
 $\vec{F}_5$: kitka
 $\vec{F}_1$: ilmansaaste
 $\vec{F}_3$: paino

- 5.12 a) $\vec{F}_3$ ja $\vec{F}_4$ kohdistuvat samaan pegyeeseen, joten ne eivät noi olla voimia ja vastavoimia.
 b) Voiman $\vec{F}_2$ (normaali voimaa) vastavoima on $\vec{F}_3$ (käsken normaali voima)
 c) Voiman $\vec{F}_6$ (Maan vetää langgan) vastavoima on voima jolla langgan vetää Maata.